

РЕШЕНИЕ

№ 20872

гр. София, 17.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 25 СЪСТАВ, в публично заседание на шестнадесети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ЙОАННА Н. СТАНЕВА**

при участието на секретаря **САНДРА ЕМ. Д.**
като разгледа докладваното от **ЙОАННА Н. СТАНЕВА** Гражданско дело № 20231110104562 по описа за 2023 година

Съдът е сезиран с искова молба, подадена от А. Г. А. срещу „В. К.“ АД /правоприемник по силата на преобразуване чрез промяна на правноорганизационната форма на първоначалния ответник „В. К.“ ООД/, с която са предявени установителни искове с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 и пр. 3 ЗЗД за признаване за установено между страните, че клаузите в чл. 1, ал. 3 и чл. 4, ал. 2 от Договор за потребителски кредит № 5873105 от 21.11.2022г. са нищожни, както и осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати сумата от 113,13 лева, представляваща недължимо платена сума по нищожен договор, ведно със законната лихва от дата на предявяване на исковата молба- 27.01.2023г., до окончателно изплащане.

Ищецът твърди, че на 21.11.2022г. А. А. е сключил договор за паричен заем № 5873105 с ответника, като бил отпуснат заем в размер на 500 лева, видът на вноската бил двуседмична, а броят на погасителните вноски бил 7. В договора било посочено, че ГЛП ще бъде в размер на 40,32 %, а ГПР ще бъде в размер на 49,39%. В чл. 1, ал. 3 от договора било уговорено, че кредиторът предоставя на потребителя допълнителна услуга по експресно разглеждане на искането за заем съгласно която на кредитополучателя била начислена допълнителна такса в размер на 106,47 лева, която да бъде разсрочена за изплащане заедно с погасителните вноски по заема. В чл. 4, ал. 1 било уговорено, че заемателят се задължавал в срок до 3 дни от сключване на договора да предостави на заемотателя едно от следните обезпечения- поръчител физическо лице, което да отговаря на определени от кредитора условия или банкова гаранция. При неизпълнение, било уговорено заплащането на неустойка в размер на 70,98 лева. Твърди, че погасил изцяло процесният кредит, като бил извършил следните плащания: на 21.11.2022г.- сумата от 5 лева, такса за отпускане на заем, на 23.11.2022г. – сумата от 200 лева и на 24.11.2022г. – сумата от 408,13 лева. Поддържа, че процесният договор за заем е нищожен на основание чл. 10, ал. 1 вр. чл. 22 ЗПК, тъй като не била спазена предвидената форма. Счита, че било нарушено изискването договорът да е написан по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора да са с еднакъв по вид, формат и размер шрифт не по-малък от 12, в два екземпляра- по един за всяка от страните по договора. Сочи, че не му било предоставено копие от ОУ и погасителен план,

което било пряко нарушение на императивните правила, установени в ЗПК, както и че договорът не бил подписан на всяка страница. Не бил налице и съществен елемент от съдържанието на договора, а именно ГПР по кредита. Не били посочени в договора основните данни, послужили за формиране и изчисляване на ГПР. Намира, че описаните в съдържанието на договора такси и разходи /в това число възнаградителна лихва, такса експресно разглеждане и неустойка за поръчител/ водели до различен размер на ГПР от посочения. Счита, че действителният размер на ГПР бил над максимално установеният праг на ГПР, предвиден в чл. 19, ал. 4 ЗПК. Поддържа, че клаузата, с която в процесния договор за заем било уговорено, че заемателят дължи неустойка в случай че не предостави поръчител била нищожна като противоречаща на закона- чл. 2 ЗПК. Освен това неустойката накарнявала добрите нрави, тъй като излизала извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функция и целяла единствено неоснователно обогатяване. Счита, че клаузата е неравноправна и нищожна на основание чл. 143, ал. 2, т. 5 ЗЗП, както и че не е индивидуално уговорена съгласно чл. 146 ЗЗП. Сочи, че клаузата, с която се уговаря заплащане на възнаграждение за експресно разглеждане е нищожна и противоречаща на чл. 10а, ал. 1 ЗПК. Счита, че ответникът не е включил в ГПР разходите за заплащане на неустойка и допълнителна услуга, като и двете по своята същност представлявали печалба за кредитора, надбавка към главницата, която се плащала периодично поради което трябвало да бъде част от годишния лихвен процент и ГПР. Поддържа, че грешното посочване на размера на ГПР следва да се приравни на непосочен ГПР по смисъла на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, респ. целият кредит следва да се обяви за недействителен на основание чл. 22 ЗПК. Счита, че посочването в договора на размер на ГПР, който не е реално прилагания, представлява „заблуждаваща търговска практика“ по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 ЗЗП, както и по смисъла на правото на ЕС. Счита, че договорът е нищожен и на основание чл. 11, ал. 1, т. 9 вр. чл. 22 ЗПК вр. чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД, тъй като клаузата за възнаградителна лихва е нищожна поради противоречие с добрите нрави. Липсвали условия за прилагане на ГЛП, както и уточнение за базата, върху която се начислява лихвеният процент. Смята, че клаузите в договора не са формулирани по ясен и недвусмислен начин съгласно изискванията на чл. 147, ал. 1 ЗЗП и не позволяват на потребителя да прецени икономическите последици от договора. Налице били явно неизгодни условия по договора с оглед драстичното несъответствие и несъразмерност в стойността на насрещните престации. Моли съда да приеме, че е сезиран с възражение за нищожност на целия договор и в мотивите да се позове на нея. Евантуално, ако приеме договора за валиден и действителен, смята че отделни клаузи от него са нищожни. Твърди, че отпуснатият кредит е за 500 лева, а е върнал сума от 613,13 лева, като ответното дружество е получило възнаграждение за предоставения заем в размер на 113,13 лева за срок от 3 дни. Искането към съда е да уважи предявените искове. Претендира разноски.

В срока по чл.131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от ответника, с който е посочено, че исковата молба е нередовна. Сочи, че по делото не е представен Договор за паричен заем от 21.11.2022г., от който да може да се изведе каквато и да е информация по отношение на процесните задължения. Намира, че предявеният установителен иск е недопустим поради липса на правен интерес у ищеца, тъй като осъдителният иск съдържа в себе си искане за установяване на спорно материално право. Счита, че процесуалното поведение на ищеца, изразяващо се в предявяване на два иска, представлява злоупотреба с право и съзнателен опит за обогатяване за сметка на ответника и излишното му натоварване с разноски. Моли съда да прекрати производството по делото по предявените установителни искове като недопустимо. Твърди, че не е допуснато нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, тъй като в договора бил посочен годишен фиксиран лихвен процент по кредита, която информация заедно с уговорения срок на договора съдържа и условията за прилагането му. Сочи, че при фиксирана лихва липсва задължение в договора да се съдържа информация по чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК. В договора ясно се виждал размера на

възнаградителната лихва, както и размерът на всяка вноски и включените в нея компоненти. Твърди, че дружеството е спазило ограничението в чл. 19, ал. 4 ЗПК и уговореният ГПР бил 49,35 %. При изчисляване на ГПР бил включен фиксираният годишен лихвен процент. Доколкото разходите по кредита били в законоустановени граници и не било налице отделно нормативно ограничение по отношение на възнаградителната лихва, възраженията за нищожност били неоснователни. Поддържа, че чл. 19, ал. 3 ЗПК изрично изключвал плащания, възникващи при неизпълнение на задължения по договора за потребителски кредит. Сочи, че засилената защита на потребителя като по-слаба страна се простирала дотам, докдето от негова страна също била налице добросъвестност и своевременно и точно изпълнение. Когато такова липсвало, както в настоящия случай, той не следвало да се ползва с допълнителна закрила. Намира, че уговорената неустойка не влизала в противоречие с целта на въведеното ограничение на ГПР, а целяла минимизиране на риска от неизпълнение и осигурявала добросъвестно поведение от страна на длъжника, като го стимулирала стриктно да спазва договора, без да го поставя в риск. В случая размерът на ГПР бил посочен в договора, като се формирал от определения в приложение № 1 към ЗПК начин. Сочи, че ГПР се изчислява към момента на сключване на договора за кредит, към която дата на кредитора няма как да му известно дали заемателят ще изпълни всички поети с договора задължения или не. Поддържа, че в договора се съдържала необходимата информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, поради което следвало да се приеме, че погасителният план е инкорпориран в самия договор. Твърди, че договорът не бил сключен при условията на Общи условия, а всички условия по договора били инкорпорирани в самия него. Като видно от договора, същият бил подписан от заемателя на всяка страница. Поддържа, че уговорената неустойка не е нищожна и не противоречи на добрите нрави. Сочи че в случая не намира приложение разпоредбата на чл. 33, ал. 1 ЗПК. Претендиращата неустойка касаела едно допълнително задължение за предоставяне на обезпечение като поради непредоставянето му е начислена същата. Периодът, за който била начислена неустойката бил от изтичането на тридневния срок за предоставяне на обезпечение до крайния срок на договора, а претендиращата законна лихва била за период от настъпване на падежа на договора до изплащане на задължението, тоест за период, за който се начислява неустойка, не се претендира обезщетение за забава.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, ведно с доводите и становищата на страните, по реда на чл. 235, ал. 2, вр. чл. 12 ГПК, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Исковата молба е редовна, а предявените с нея искове са процесуално допустими. Релевираното от ответника възражение за недопустимост на исковете за прогласяване нищожността на договорни клаузи са неоснователни. Действително, както е посочено в отговора на исковата молба, ищецът няма правен интерес от предявяване на установителен иск за нищожност на договора тогава, когато е платил вземанията по него и разполага с осъдителен иск за връщане на платеното поради липса на основание. Това разрешение, обаче, е приложимо само тогава, когато ищецът изобщо не е предявил осъдителен кондикционен иск, а единствено установителен иск за нищожност на договора. В хипотезата на предявен осъдителен иск по чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, въпросът за валидността на правоотношението, по което е извършено плащането, е преюдициален по отношение на основанието за имущественото размястване, и съдът поначало дължи произнасяне по него в мотивите на съдебния акт. При това положение кумулативно съединеният установителен иск за нищожност на това правоотношение има характера на инцидентен установителен иск, с който се иска произнасяне със сила на пресъдено нещо по преюдициалния за осъдителния иск въпрос. Подобно съединяване е допустимо, както когато е извършено с исковата молба, така и когато е извършено по реда на последващото обективно съединяване на искове съгласно чл. 212 ГПК.

По така предявените искове, в доказателствена тежест на ищеца е да установи при

условията на пълно и главно доказване следните обстоятелства: по иска по чл. 26, ал. 1 ЗЗД сключването на договора за заем със соченото в исковата молба съдържание на оспорените клаузи; 2) по иска с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД – извършено плащане на исковата сума в полза на ответника на основание процесните договорни клаузи.

В тежест на ответника е да докаже: наличие на основание за получаване на платените от ищеца искови суми, а именно валидно обвързващи страните договорни клаузи, предвиждащи погасяване на отпуснатия заем в размерите на така извършеното плащане.

Страните по делото не спорят и с обявления за окончателен доклад съдът е обявил за безспорно и ненуждаещо се от доказване на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 ГПК обстоятелството, че между страните е бил сключен Договор за потребителски кредит № 5873105 от 21.11.2022г., по силата на който е предоставен заем на ищеца в размер на 500 лева.

Освен това с определение от 26.07.2023г. ответникът е бил задължен на основание чл. 190 ГПК в едноседмичен срок от получаване на съобщението да представи заверено копие от кредитното досие по договора, в това число копие от самия договор, стандартен европейски формуляр и другите приложими към него условия. Ответникът е предупреден, че непредставянето на документите ще се преценява от съда по реда на чл. 161 ГПК. Въпреки редовното връчване на преписа от определението, ответникът не е изпълнил вмененото му задължение по реда на чл. 190 ГПК в предоставения от съда срок, нито до приключване на делото в настоящата инстанция. Поради тази причина и на основание чл. 161 ГПК съдът приема за доказано обстоятелството, че процесният договор има именно такова съдържание, каквото е посочено от ищеца в исковата молба, както и че договорните клаузи не са индивидуално уговорени.

Относно изложените в исковата молба съображения за нищожност на неустоечната клауза съдът намира следното.

Съгласно гореизложеното съдът приема, че в чл. 4, ал. 1 от процесния договор за паричен заем е предвидено, че заемателят се задължава в 3-дневен срок от усвояване на сумата по договора да предостави на заемотателя едно от следните обезпечения: поръчител - физическо лице, което да представи на заемотателя бележка от работодателя си, издадена не по-рано от 3 дни от деня на представяне и отговаря на следните изисквания - да е навършило 21 годишна възраст; да работи на безсрочен трудов договор; да има минимален стаж при настоящия си работодател 6 месеца и минимален осигурителен доход в размер на 1000 лв.; през последните 5 години да няма кредитна история в Централен Кредитен Регистър към БНБ или да има кредитна история със статус „период просрочие от 0 до 30 дни”; да не е поръчител по друг договор за паричен заем и да няма сключен договор за паричен заем в качеството си на заемател; или банкова гаранция, която да е издадена след усвояване на паричния заем, в размер на цялото задължение на заемателя по договора, валидна 30 дни след падежа за плащане по договора.

Съдът приема, че в чл. 4, ал. 2 от договора е предвидено, че в случай на неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение, посочено в ал. 1, заемателят дължи неустойка в размер на 70,98 лева. Страните се договарят неустойката да се разсрочи и да се заплаща на равни части към всяка от погасителните вноски, посочени в чл. 2, ал. 1, т. 4 като в този случай дължимата вноска е в размер на 101,28 лева, а общото задължение по договора става в размер на 708,96 лева /ведно с таксата за бързо разглеждане, възнаградителната лихва и останалите дължими такси/.

Съгласно Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010г. на ВКС по тълк. д. № 1/2009г., ОСТК, нищожна поради накърняване на добрите нрави е клауза за неустойка, уговорена извън присъщите □ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, като преценката за нищожност се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора. Като клауза уговорена в договора, неустойката е проявление на принципа на автономия на

волята в частното право /чл. 9 ЗЗД/. С нея страните уговарят предварително размера на обезщетението, което ще заплати неизправната страна, в случай че не изпълни своите задължения, без да е необходимо да се доказва размера на вредите, настъпили от неизпълнението. Автономията на волята на страните да определят свободно съдържанието на договора и в частност да уговарят неустойка е ограничена от разпоредбата на чл. 9 ЗЗД в две посоки: съдържанието на договора не може да противоречи на повелителни норми на закона, а в равна степен и на добрите нрави. Добрите нрави са морални норми, на които законът е придал правно значение, защото правната последица от тяхното нарушаване е приравнена с тази на противоречието на договора със закона /чл. 26, ал. 1 ЗЗД/. Добрите нрави не са писани, систематизирани и конкретизирани правила, а съществуват като общи принципи или произтичат от тях, като за спазването им при иск за присъждане на неустойка съдът следи служебно. Един от тези принципи е принципът на справедливостта, който в гражданските и търговските правоотношения изисква да се закриля и защитава всеки признат от закона интерес. Разяснено е по-нататък, че условията и предпоставките за нищожност на клаузата за неустойка, произтичат от нейните функции, както и от принципа за справедливост в гражданските и търговските правоотношения, като примерно са изброени следните критерии, които следва да се съобразят при преценката дали конкретна клауза за неустойка противоречи на добрите нрави: естеството им на парични или на непарични и размерът на задълженията, изпълнението на които се обезпечава с неустойка; дали изпълнението на задължението е обезпечено с други правни способности-поръчителство, залог, ипотека и др.; вид на уговорената неустойка /компенсаторна или мораторна/ и вида на неизпълнение на задължението - съществено или за незначителна негова част; съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнение на задължението вреди, като при конкретната преценка за нищожност на неустойката, могат да се използват и други критерии, като се вземат предвид конкретните факти и обстоятелства за всеки отделен случай.

При преценка на процесната неустоечна клауза съгласно така изведените в съдебната практика критерии съдът намира, че уговорената в чл. 4, ал. 2 от договора неустойка излиза извън обезпечителната, обезщетителната и санкционната □ функции, противоречи на добрите нрави и е нищожна на основание чл.26, ал.1, пр. 3 ЗЗД.

На първо място, както правилно е посочено в исковата молба, задължението за оценка на кредитоспособността на заемателя съгласно чл. 16 ЗПК е на кредитора /заемодател/. Именно въз основа на изисканите от кредитора данни последният извършва преценка дали да предостави искания заем, или да откаже предоставянето му като уведоми заемополучателя /чл. 18, ал. 1 ЗПК/, както и определя конкретните параметри на заема и евентуалните обезпечения, чието предоставяне е необходимо за гарантиране на неговите интереси. Рискът от неизвършването или неправилното извършване на оценката е за кредитора и същият не може да се освободи от него, като вмени на заемополучателя-потребител общо /бланкетно/ задължение за осигуряване на обезпечение, скрепено с компенсаторна неустойка в размер, надхвърлящ този на възнаградителната лихва за срока на договора /14 седмици/.

На следващо място следва да се посочи, че основното задължение на заемателя по договор за паричен заем, е да върне на падежа заетата сума, ведно с уговорената възнаградителна лихва, което съответства на интереса на кредитора да получи на падежа главницата и възнаграждението за предоставения заем. В конкретната хипотеза с клаузата на чл. 4, ал. 2 от договора е уговорено заплащането от страна на потребителя на компенсаторна неустойка за договорно неизпълнение, но не на главното задължение на заемателя – да върне заетата сума на падежа, а на задължението в тридневен срок от усвояване на сумата, да представи обезпечение за кредитора. Начинът по който е уговорена неустойката сочи, че потребителят всякога ще дължи неустойка, ако в краткия тридневен срок от усвояване на сумата, не осигури обезпечение, дори и когато той е изправна страна

по отношение на основното си задължение – да връща на падежа главницата ведно с възнаградителната лихва. Следователно, дори и интересът на кредитора по договора за заем да е удовлетворен – той да получава в срок плащания на главницата и възнаграждението за ползване на заетия ресурс, той ще има право да получи и допълнително вземане за неустойка. За този извод е без значение обстоятелството, дали в конкретния случай ищецът е била изправна страна по договора, тъй като преценката за валидност на неустоечната клауза се извършва към датата на сключване на договора.

Освен това липсват доказателства в процесния договор да е уговорена клауза, която да предвижда, че при предоставяне на обезпечение, макар и след изтичане на тридневния срок, потребителят се освобождава от задължението за плащане на неустойката. Следователно тридневният срок по чл. 4, ал. 1 от договора е краен и преклузивен, като формалното му пропускане само по себе си влече отговорност за заплащане на неустойка, дори заемът в действителност да е обезпечен и интересът на заемотателя да не е увреден. При положение, че процесният договор е сключен за срок от 14 седмици, липсва каквато и да било правно обосновава причина пропускането на тридневния срок по чл. 4, ал. 1 от договора да е толкова съществено за интереса на кредитора, че само по себе си да обосновава плащане на компенсаторната неустойка. Релевираните от ответника обстоятелства, че ищецът бил уведомен за обезпечението в стандартния европейския формуляр и се бил съгласил да му бъде отпуснат заем при тези условия, са ирелевантни за преценката за противоречие на неустоечната клауза с добрите нрави.

Предвид гореизложеното, клаузата на чл. 4, ал. 2 от процесния договор е нищожна поради противоречие с добрите нрави. Предявеният иск за прогласяване нищожността на клаузата е основателен и следва да бъде уважен.

Относно клаузата на чл. 1, ал. 3 от договора, уреждаща такса за експресно разглеждане на искането за отпускане на кредит, съдът, при липса на доказателства за противното и на основание чл. 161 ГПК приема, че същата урежда заплащане на допълнителна такса в размер на 106,47 лева, дължима разсрочено заедно с погасителните вноски по кредита.

Съгласно разпоредбата на чл. 10а, ал. 1 от ЗПК, кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, а според ал. 2 на същата разпоредба кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Искането за отпускане на кредит представлява елемент от фактическия състав по сключване на договора за кредит, поради което услугата по разглеждането му от кредитора представлява необходимо условие за отпускането и усвояването на кредита и не би могла да се подведе под дефиницията за „допълнителни услуги“ по смисъла на чл. 10а, ал. 1 от ЗПК, за която дейност е предоставена законова възможност кредиторът да събира допълнителни такси. В действителност уговорената такса не се дължи за предоставяне на каквато и да било услуга, а за разглеждане на подаденото искане чрез извършване на оценка на кредитоспособността на потребителя съгласно чл. 16 и сл. от ЗПК, която дейност законът възлага като преддоговорно задължение на кредитора и за чието извършване законът не урежда събиране на допълнителна такса извън възнаграждението на кредитора по договора за кредит. Нормата на чл. 10а, ал. 2 от ЗПК е императивна, поради което същата не може да бъде derogирана от страните по договора, а клаузите от договора, които са в противоречие с императивните ѝ предписания, са нищожни поради противоречие със закона – чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД.

Ето защо, предявеният иск за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 1, ал. 3 от договора също е основателен и следва да бъде уважен.

На последно място, съдът, като съобрази съдържанието на цитираните клаузи, съдът намира, в случая че не е спазено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, тъй като уговорената в процесния договор неустойка представлява разход по кредита, който следва

да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите. Съобразно правилото на чл. 19, ал. 4 ЗПК годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България /основен лихвен процент плюс 10 пункта/, което към 21.11.2022г. означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50,59 % от заетата сума. Този извод следва от дефиницията на понятието "общ разход по кредита за потребителя", съдържаща се в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, според която това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси, възнаграждения за кредитни посредници и всички други разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия; общият разход по кредита за потребителя не включва нотариални такси.

В разглеждания случай е несъмнено, че получаването на кредита е обусловено от заплащането на неустойката. Това е така на първо място, защото изискването за предоставяне на обезпечение чрез поръчителство или банкова гаранция съдържа множество ограничения и конкретно определени параметри, които - предвид характера, броя и изключително краткия срок за предоставяне, правят задължението за предоставяне на обезпечение изключително трудно изпълнимо. Триденевният срок за предоставяне на обезпеченията е прекомерно кратък и това създава значително затруднение за потребителя-заемател, както за предоставяне на обезпечение чрез поръчител, тъй като същият следва да отговаря на критерии, чието изпълнение подлежи на удостоверяване пред заемодателя чрез предоставяне на официални документи, така и относно безусловната банковата гаранция, за учредяването на която също е необходимо набавяне на документи и одобрение от кредитна институция.

Освен това, както беше уточнено по-горе, триденевният срок е и краен и преклузивен като липсва възможност за освобождаване от заплащане на неустойката чрез по-късно предоставяне на обезпечение, а абсолютният ѝ размер надхвърля този на договорната лихва, която се дължи за целия срок на ползване на кредита от 14 седмици.

От съвкупната преценка на всичко изложено по-горе следва извода, че с предвиждане на въпросната неустойка не се цели обезпечаване на договора, а оскъпяване на заема чрез кумулиране на скрито възнаграждение под формата на неустойка, което обяснява и уредената още при сключването на договора клауза, предвиждаща неустойката да се прибавя към погасителните вноски. Следователно процесната неустойка има характера на "общ разход по кредита за потребителя" по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК и е следвало да бъде включена в годишния процент на разходите. Доколкото, съгласно гореизложеното, неустойката представлява сигурно възнаграждение за заемодателя, което той очаква да получи към датата на сключване на договора за заем, то посочването на годишен процент на разходите без включване на това възнаграждение цели въвеждане на потребителя в заблуждение относно разходите му по заема, а именно, че те ще бъдат в размер на 49,39% годишно, а не над 60%. При това положение посоченият в договора годишен процент на разходите не позволява на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на сделката, каквото именно е предназначението на ГПР, а ГПР който изначално не е годен да изпълни своето предназначение, не е правно валиден. Ето защо в случая е налице нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК – непосочване на годишен процент на разходите, и приложение следва да намери нормата на чл. 22 ЗПК.

Предвид гореизложеното, процесният договор за кредит е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, а съгласно чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е

обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. В случая чистата стойност на кредита е в размер на 500 лева, докато видно от приетото експертно заключение по съдебно-счетоводната експертиза, което съдът кредитира като пълно, ясно и конкретно изготвено, общата платена от ищеца сума по кредита е 613,13 лева. Следователно разликата от 113,13 лева над чистата стойност е недължимо платена и подлежи на връщане на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД. Доколкото така установената от вещото лице сума съвпада напълно с размера на исковата претенция, предявеният осъдителен иск също е основателен и следва да бъде уважен изцяло.

По разноските.

При този изход от спора, право на разноски има единствено ищецът. Същият е сторил разноски за държавна такса в размер на 151,20 лева и за депозит за възнаграждение на вещо лице в размер на 300 лева, или общо 451,20 лева, които следва да му бъдат присъдени изцяло. В настоящото производство ищецът е бил защитаван безплатно от адв. Д. М., чието еднолично адвокатско дружество е регистрирано по ЗДДС, поради което и на основание чл. 38, ал. 2 ЗАДв ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на адв. М. адвокатско възнаграждение за безплатно представителство по делото в размер на 480 лева с ДДС.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА по предявените от А. Г. А., с ЕГН: *****, с адрес: гр. С, ул., №, ет., срещу „В. К.“ АД, с ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., ж.к., бул., №, ет., оф., /правоприемник на „В. К.“ ООД/, икове с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 и пр. 3 ЗЗД нищожността на клаузите на чл. 1, ал. 3 и чл. 4, ал. 2 от Договор за потребителски кредит № 5873105 от 21.11.2022г.

ОСЪЖДА „В. К.“ АД, с ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., ж.к., бул., №, ет., оф., /правоприемник на „В. К.“ ООД/, да заплати на А. Г. А., с ЕГН: *****, с адрес: гр. С, ул., №, ет., на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД сумата от **113,13 лева**, представляваща недължимо платена разлика над чистата стойност на кредита по Договор за потребителски кредит № 5873105 от 21.11.2022г., ведно със законната лихва считано от 27.01.2023г., до окончателното изплащане на вземането, както и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **451,20 лева**, представляваща сторените по делото разноски.

ОСЪЖДА „В. К.“ АД, с ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., ж.к., бул., №, ет., оф., да заплати на Д. М. М., САК, с адрес: гр. София, ж.к. „Манастирски ливади“, бл. 112, вх. А, ет. 2, оф. 11, на основание чл. 38, ал. 2 ЗАДв., сумата от **480 лева**, представляваща възнаграждение с ДДС за безплатно представителство по делото на А. Г. А..

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____